

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
ἔφημ. Ἀλήθεια, 25 καὶ 26 Ἀπριλίου 1906

Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ

- Δὲ μ' λὲς Σαραφιανέ, τί κάνουν ἐκεῖνα τὰ μ' λάρια τ' Γιάννη τ'
Ἀργασιώτη;

Τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἀπηύθυνε περιοδικῶς ὁ Γιάννης ὁ Λιοσαῖος εἰς τὸν Σαραφιανόν, τὸν φαιδρὸν καὶ ἀνοικτόκαρδον καταστηματάρχην τοῦ ὠραίου, σχεδὸν ἐξοχικοῦ μαγαζιοῦ, τοῦ γερω-Θωμαδάκη. Ὁ γέρον ἦτο πατὴρ τοῦ Σαραφιανοῦ καὶ ὡς μαγαζι ἐχρησίμευεν ὅλον σχεδὸν τὸ ὑπόγειον τῆς εὐρυχώρου οἰκίας, συνεχομένης μὲ μέγα κῆπον καὶ αὐλήν, παρὰ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ χωρίου, καὶ ἐχούσης πρὸ αὐτῆς μικρὰν πλατεῖαν μὲ δύο τεραστίας πλατυφύλλους μορέας.

Ὁ Σαραφιανὸς ἐπροσπάθει μὲ διαφόρους τρόπους νὰ διασκεδάζῃ τὰς περιοδικὰς ταύτας νοσταλγίας τοῦ μπαρμπα-Γιάννη τοῦ Λιοσαίου. Τοῦ προσέφερε τσιγάρον μὲ καπνὸν καὶ μὲ ὀλίγην μπαρούτην – ὅσον διὰ νὰ γείνη ἀκίνδυνος μικρὰ ἔκρηξις, ἱκανὴ νὰ τσιροφλίση τὰς τρίχας τοῦ μύστακος· τὸν ἐφίλευε τουρσί ἀπὸ ἀκρόδρου «πιμπιράμφον» (τσιτσιράβλα), στυφὰ καὶ εὐώδη ὑπόξινα, τὸν ἐκέρνα ἐντόπιον ῥακί, καὶ τοῦ ἔβαζε κρασί, ὅσον ἦρκει διὰ νὰ κάμη κέφι ὁ μπαρμπα-Γιάννης. Διότι εὐκόλως ἔπαιρνε φωτιά. Μὲ δύο ποτήρια ἦταν ἱκανὸς νὰ φουσκώσῃ τὴν γκαΐδα καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ χορεύῃ ὀλομόναχος τὸν βουκολικόν, ὑποκάτω ἀπὸ τὰς ὀλοπράσινας μορέας, κατέμπροσθεν τοῦ μαγαζιοῦ.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ὅσον εὐκόλα εὐθυμοῦσε, τόσον γρήγορα ἐχόλιαζε. Μέσα εἰς τὴν ὀλοφούσκωτην γκαΐδαν ἔπλεεν ἡ εὐθυμία, εἰς τὸν πάτον τῆς γκαΐδας, ἀντηχούσης μὲ γογγυσμό, ἢ δυσθυμία ἐφώλευεν. Εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του σχεδόν, ἄλλο ἐπάγγελμα δὲν εἶχεν, εἰμὴ νὰ εἶνε παραγυιὸς – κοπέλλι – τοῦ Γιάννη τοῦ Ἀργασιώτη, τοῦ μυλωνᾶ. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειαν, παραπάνω ἀπὸ 15 φορές ὑπῆρξε παραγυιὸς του, καὶ παραπάνω ἀπὸ 15 φορές τοῦ ἔφευγε μέσ' στὴ μέση καὶ τὸν ἄφηνε μάρμαρο. Ἦτο στραβόξυλον. Εἰς τὸ γόνα τὸ ἔτρωγε τὸ ψωμί.

Εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν ἐθύμωνεν, ἐγκατέλειπε τὴν ἐργασίαν καὶ ἔφευγεν.

Ἦτο αὐτὸς 15 χρόνια γεροντότερος ἀπὸ τὸν ἀφεντικό του, νέον ἄνθρωπον καὶ πατέρα τέκνων· αὐτὸς ἦταν ἄγαμος, ἀπόκληρος, ἀκτῆμων. Δὲν εἶχε «στὸν ἥλιο μοίρα».

Τότε, ἀφοῦ τὸ δαιμόνιον τῆς μελαγχολίας ἐξεθύμαινε κάπως, μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἐπέρνα ἀπὸ τὸ μαγαζι τοῦ Σαραφιανοῦ καὶ μὲ θλιβερὸν τόνον τὸν ἠρώτα:

- Δὲ μ' λές, τί κάνουν ἐκεῖνα τὰ μ' λάρια τ' Γιάννη τ' Ἀργαστιώτη;

***

Βεβαίως τὰ ἐπονοῦσεν ὁ μπαρμπα-Γιάννης τὰ μουλάρια ἐκεῖνα. Κι' ἐκεῖνα τὸν ἐγνώριζαν καὶ τὸν ἐκτιμοῦσαν πολὺ. Ἦσαν ὁ Ἀράπης, ἐν ἀλογάκι μαῦρον, πολὺ τρελλόν, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐδέχετο ἄλλον ἄνθρωπον πλησίον του, εἰμὴ τὸν ἀφέντην καὶ τὸν Λιοσαῖον. Ἡ Μούλα μεγαλόσωμος, ῥωμαλέα μὲ κοκκινωπὸν τρίχωμα, καὶ τὸ Μελαψί, τὸ χαϊδευμένον τῆς κυρᾶς του. Ὅλα ἦσαν πολυβασανισμένα ἀπὸ τὴν βαρεῖαν καὶ μονότονον ἐργασίαν τοῦ ἀλογομύλου καὶ ἦσαν νευροπαθῆ καὶ ὀξύχολα, ὅσον καὶ ὁ Γιάννης ὁ Λιοσαῖος.

***

Μίαν χρονιάν, τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, καὶ πάλιν ὁ Γιάννης εἶχε δραπετεύσει ἀπὸ τὸν μύλον. Ὁ Σαραφιανὸς τοῦ ἔλεγε:

- Δὲν κάθησες τουλάχιστον νὰ φᾶς τ' ἄρνι;

- Δὲν μὲ μέλλει γιὰ τ' ἄρνι, ἀπήντησεν ὁ Λιοσαῖος. Λυπᾶμαι ἐκεῖνα τὰ ζά...

Τὴν Δευτέραν καὶ Τρίτην τοῦ Πάσχα, ἀκόμη καὶ τὴν Παρασκευὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅποτε γίνεται φαιδροτάτη πανήγυρις, καὶ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, ὅτε ἡ ἐκκλησία ψάλλει «Σήμερον ἔαρ μυρίζει καὶ καινὴ κτίσις χορεύει», ὁ Γιάννης ὁ Λιοσαῖος ἐχόρευε κι' ἐπήδα μὲ τὴν γκάϊδά του, ἔξωθεν τοῦ μαγαζίου τοῦ Θωμαδάκη, ὑπὸ τὸ πυκνὸν τῶν μορεῶν φύλλωμα. Καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου – «ἀνέτειλε τὸ ἔαρ δεῦτε εὐωχηθῶμεν...» – εἶχε γίνει μεγάλη σύναξις, ὑπὸ τὰ πελώρια δένδρα, ἀνδρῶν καὶ παιδιῶν καὶ μικρῶν κορασίων, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὸ θέαμα τῶν αἰπολικῶν χορῶν τοῦ Γιάννη καὶ ὀλίγων ἄλλων ἀγροδιαίτων νέων καὶ πανηγυριστῶν, κατελθόντων τὴν δειλὴν ἀπὸ τὸ βουνόν, ὅπου εἶχεν ἐορτασθῆ εἰς τὸ ἐξωκκλήσιόν του ὁ Ἅγιος.

Ὁ Λιοσαῖος ὅλος ἔνθους, ἐφύσα δαιμονιωδῶς τὸν βαρύαυλον, ἐκβάλλων διατόρους βαρεῖς ἤχους κι' ἐγούρλωνε ἐκστατικὰ τὰ ὄμματα, αἱ παρειαὶ του καὶ τὸ στόμα του εἶχαν γίνει ἓνα μὲ τὴν γκάϊδαν. Ἐψαυε μὲ τὴν πλάτην του τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ἀντεστήλωνε τὸν ἓνα του πόδα, ἔκαμπτε τὸν ἄλλον, κι' ἐπάλλετο ὅλος, σύμφωνα μὲ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέλους, συνοδεύων τὸν εὐθυμον πηδηκτὸν χορὸν τῶν νεαρῶν σατυρίσκων τοῦ βουνοῦ:

Τῆς μικρῆς ξανθῆς τα νάζια
μῶβαλαν πολλὰ μαράζια.
Στὸ βουνό, στὸ μετερίζι,
σκύβ' ἡ Ἀθοῦσα βοτανίζει,
κι' ἡ ποδιά της ἀνεμίζει...

Τὰ παιδιά, οἱ θεαταὶ τῆς ψυχαγωγίας αὐτῆς ἐπευφήμουν, ἄλλα μὲ παιδικὴν εἰρωνίαν καὶ ἄλλα μὲ ἀφελῆ θαυμασμὸν τὸν χορὸν καὶ τὴν μουσικὴν ταύτην. Ὁ Σαραφιανὸς ἔφερε γύρους ἀνάμεσα εἰς τὸν χορὸν καὶ τὸν ὄμιλον, ἔδιδε κέρματα εἰς τοὺς χορευτὰς καὶ ἔρριχνε πειράγματα εἰς τὸν Λιοσαῖον.

- Ὠμορφα, ὦμορφα Γιάννη· κύτταξε μὴ σκάση ἢ γκάϊδα καὶ τότε τί θὰ γίνουμε!

Αἴφνης, τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, μακρυνὸς θόρυβος ἀκούεται. Φαιδρὰ ἄσματα, τῶν ὁποίων ἡ ἡχώ ἤρχετο ἔξωθεν ἀπὸ τὰ λειβάδια, πλησιάζουσα ὀλονέν, ἄλλη πολυάριθμος παρέα, κατέρχεται ἀπὸ τὸ βουνόν, ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὴν πανηγυριν τοῦ Αγίου Γεωργίου. Οἱ νέοι οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν ἄλλοι πεζοί, ἄλλοι ὀχούμενοι ἐπὶ ὄναριων, φαιδροί, στεφανωμένοι μὲ ρόδα καὶ μὲ παπαροῦνες, μὲ κλάδους πλατάνων καὶ μὲ φτέρες, πλησιάζουν εἰς τὰς δύο μορέας, χαιρετίζουν, καὶ ἄλλοι κάθηνται εἰς τοὺς σανιδένιους πάγκους, ἄλλοι μὲ ἐλεύθερον τρόπον πιάνονται εἰς τὸν ἴδιον χορὸν, τῆς παρέας τοῦ Γιάννη τοῦ Λιοσαίου.

Ὁ εἷς τούτων βιάζει μὲ θάρρος τὸν Γιάννη νὰ πιασθῇ ὁ ἴδιος εἰς τὸν χορὸν, χωρὶς ν' ἀφίση τὴν γκάϊδαν, καὶ μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα νὰ κρατῇ τὸ ὄργανόν του, μὲ τὴν ἀριστερὰν νὰ κρατῆται ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἰδίου, ὅστις ἐτάχθη αὐτὸς δευτέρος, καὶ νὰ τὸν «βγάλη στὸν κάβο» ἦτοι νὰ σύρῃ τὸν χορὸν.

Ὁ Γιάννης γελῶν, ἐφιλοτιμήθη ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ εὐθύμου νέου, καὶ ἐπροσπάθει ὅπως ἠδύνατο νὰ φυσᾶ τὴν γκάϊδα καὶ νὰ χορεύῃ ἅμα.

Ἀλλὰ μόλις ἔκαμε δύο γύρους, εἷς ἄλλος ἀπὸ τοὺς πανηγυριστὰς, τοὺς νεωστὶ ἐλθόντας, ὅστις δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸν χορὸν, ἐπλησίασεν τὸν Λιοσαῖον καὶ τοῦ ὠμίλησε μὲ σιγανὴν φωνήν.

***

Αἴφνης ὁ Γιάννης, ἀφήσας τὴν χεῖρα τοῦ χορευτοῦ, πετὰ τὴν γκάϊδαν κάτω, τρέχει καὶ γίνεται ἄφαντος κατὰ τὰ λειβάδια. Οἱ παρεστῶτες πρὸς στιγμὴν ἔμεινον ἄφωνοι ἀπὸ τὴν ἔκπληξιν.

***

Τί εἶχε συμβεῖ;

- Τί τοῦ εἶπες Γιώργη; εἶπεν ἐκεῖνος ἐκ τῶν πανηγυριστῶν, ὅστις εἶχε βιάσει τὸν Λιοσαῖον νὰ πιασθῇ εἰς τὸν χορὸν, πρὸς τὸν ἄλλον, τὸν ὀμιλήσαντα εἰς τὸ οὖς τοῦ Γιάννη.

- Τοῦ εἶπα τί ἐμάθαμε στὸν δρόμο.

- Καὶ τί σ' ἔμελλε;... Νὰ τώρα μᾶς χάλασες τὴν διασκέδασι.

- Ἡμεῖς εἶδαμε καὶ πάθαμε νὰ τὸν βάλουμε στὸ καντίνι, εἶπε γελῶν ὁ Σαραφιανός. Εἶτα ἐπέφερε:

- Μὰ τί τρέχει;

***

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Γιάννης ὁ Λιοσαῖος εἶχε διατρέξει τὰ λειβάδια, τὸν πρῶτον κάμπον ἔξω του χωριοῦ, ἔφθασεν εἰς τὰ Βουρλίδια, τὴν κοιλάδα, τρέχων τὸ ρέμμα-ρέμμα, καὶ ἤρχισε νὰ τρέχη εἰς τὸ βουνὸν τὸν ἀνήφορον. Ὅταν ἔφθασε εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ λίαν γνωστὰ εἰς αὐτόν, ἤρχισε νὰ συρίζῃ ἕν σύριγμα τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο νὰ ἀπευθύνεται εἰς κάποιον ζῶν πλάσμα.

Εἶτα μετὰ τὸ σύριγμα ἐφώναζε:

- Μούλα! ἔ, μούλα! σ σ σ σ, ἔ, Μούλα!

Μικρὸν παραπονετικὸν χρεμέτισμα ἀπήντησεν εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην. Ὁ Γιάννης ἔτρεξε, καὶ μετ' ὀλίγον ἐντὸς μικρᾶς χαράδρας εὗρε δύο ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο ὅτι ἀρτίως εἶχαν σταματήσει, ὕστερ' ἀπὸ βιαστικὸν περπάτημα. Ἦσαν κάθιδρα καὶ ἀσθμαίνοντα.

Ἐδέχθησαν τὸν Γιάννη μετὰ προφανοῦς χαρᾶς, τείναντα τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς λαιμούς των εἰς θωπεΐαν.

Ἦσαν ἡ Μούλα καὶ τὸ Μελαψί, καὶ τὰ δύο ἐκ τῶν ζῶων τοῦ ἀλογομούλου.

***

Ἴδου τί εἶχεν εἰπεῖ ὁ Γιώργης εἰς τὸν Λιοσαῖον.

- Τί κάθεται Γιάννη; Ἡ Μούλα ἐπηλάλησε... Ἐρριξε μιὰ γυναῖκα κάτω.

Ὁ Γιάννης δὲν ἐζήτησε πλατυτέραν ἐξήγησιν, ἤξευρεν ὅτι ὁ Γιάννης ὁ Ἀργαστιώτης μ' ὅλην τὴν οικογένειάν του, καὶ μὲ τὰ τρία μουλάρια του, ἦτο πρῶτος εἰς ὅλα τα πανηγύρια καὶ πόσω μᾶλλον δὲν θὰ ἐπήγαιεν εἰς τὸν Ἄϊ-Γιώργη, τοῦ λεβέντη καὶ καβαλλάρη τὴν ἑορτήν; Ἠννόησε λοιπὸν ὅτι ἡ Μούλα ἀναγκασθεῖσα νὰ δεχθῇ ἀκουσίως βάρος ἀνθρώπων εἶχε ρίξει τὸ φορτίον της καὶ εἶχεν ἀποσκιρτήσει.

Δὲν τὸν ἔμελλε τὸν Γιάννη διὰ τὸ ἀνθρώπινον φορτίον, τὸ ὁποῖον εἶχε

ἀπορρίψει μὲ μικρὸν ἄλλως κίνδυνον τὸ ζῶον, τὸν ἔμελλε διὰ τὴν Μούλαν, διὰ τὸν Ἀράπη καὶ τὸ Μελαψί. Γι' αὐτὸ ἔτρεξε, ἔφθασε καὶ ὠδήγησε εἰς τὸν σταῦλον τῶν τὰ ζῶα. Ἀπὸ τότε ὁ Γιάννης ἐπανῆλθε εἰς τὸν ἀλογόμυλον.

(1906)